

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО СТИМУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙ ДЛЯ РОЗВИТКУ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ В УКРАЇНІ

Іванцов Сергій Вікторович

*кандидат технічних наук, докторант,
Університет митної справи та фінансів*

Науковці визначили пріоритети розвитку в цифровій сфері (ЦС), які мають доповнюватися технологічними пріоритетами. На цій основі доцільно здійснювати цільову підтримку розроблення та просування на ринок конкретних технологічних рішень, зокрема в рамках імітації зарубіжних досягнень, імпортозаміщення та експорту [1; 2].

Удосконалення правових умов, запит на яке вже давно існує в Україні, дасть змогу перезавантажити державну інноваційну політику, зокрема в ЦС, охоплюючи такі головні її напрями [1; 2]:

1. Розвиток інноваційного потенціалу, що охоплює різноманітні ресурси проведення досліджень і розробок (ДіР) у приватному та державному секторі, інноваційні спроможності бізнесу, державних підприємств, громадських (недержавних, некомерційних) організацій. У ЦС акцент має робитися на людському капіталі, підготовці висококваліфікованих фахівців. Для ДіР необхідна спеціальна цифрова інфраструктура: сервіси для роботи з великими даними, розрахункові потужності, середовища для ДіР. Обов'язковим є нагромадження інших інтелектуальних ресурсів, необхідних для розроблення програмного забезпечення (ПЗ) та створення кібер-фізичних систем, що може бути реалізовано у вигляді спеціальних інтелектуальних систем – баз знань.

2. Розвиток ринку інновацій, що передбачає, окрім стимулювання внутрішнього попиту на розробки та кінцеві продукти (послуги), удосконалення механізмів взаємодії сторони «попиту» і «пропозиції», враховуючи, що найчастіше йдеться про розробників інновацій. Ринок інновацій у ЦС охоплює багато галузей економіки, включає соціальні та технологічні сегменти. Також він тісно пов'язаний з питаннями залучення інвестицій і підтримки стартапів. У ЦС легше налагодити віддалену взаємодію через веб-ресурси, створити віртуальні біржі (маркетплейси) розробок і наукомістких послуг, платформи для пошуку партнерів, включно з аутсорсингом, та інвесторів, зокрема краудфандингові системи. При цьому там, де задіяна держава, важливо підтримати процеси децентралізації, демонополізації, дебіюрократизації, підвищення прозорості та конкурентності.

3. Покращення інвестиційного клімату є загальною проблемою України, розв'язання якої може бути розпочато з ЦС. Для інноваційного

прориву важливо акумулювати інвестиційні ресурси з усіх джерел, охоплюючи: державу, міжнародну підтримку, залучення капіталу великих компаній та інвестиційних структур з України та з-за кордону. Це пов'язано з оздоровленням фондового ринку, використанням європейських механізмів інвестицій у цифрову економіку. Враховуючи важливість стимулювання інновацій, акцент необхідно робити на активізації венчурного капіталу, на формальному сегменті цього ринку («інституціональних інвесторах»), залучаючи зарубіжні венчурні фонди та компанії з управління капіталом. Необхідно розширювати позитивний досвід вітчизняного венчурного інвестування, здійсненого великими компаніями та спеціальними фондами. Активізація венчурингу дозволить сформувати систему підтримки стартапів у ЦС.

4. Побудова інституціональних структур, що будуть підтримувати інновації у цифровому секторі, які можна уявити як інфраструктуру інновацій. Усі ці структури покликані надати різну підтримку (організаційну, технічну, експертну тощо) підприємствам і колективам, які займаються розробленням технологічних інновацій, особливо налагоджуючи взаємодію бізнесу і науки, зокрема на міжнародному рівні. У масштабах економіки такі структури можуть виконувати широкий спектр функцій зі стимулювання інновацій. Окремим видом можуть бути інкубатори бізнесу та венчурні структури, які покликані надавати підтримку стартапам.

5. Створення нових механізмів комунікації (зادля полегшення створення національних інноваційних мереж). Такі механізми можуть створюватися в різній формі: як спеціальні центри, спеціальні структури на базі університетів, схеми кооперації в рамках державних і регіональних програм. Інноваційні мережі є новою для України схемою розроблення інновацій, що ґрунтується на високій культурі співпраці. Вони передбачають виникнення складної мережі взаємозв'язків у рамках інноваційного процесу, що охоплюють: проведення ДіР, експертизи, передання знань, трансферу технологій, соціальної мобільності, впровадження та просування, фінансування проєктів. З огляду на новизну такої моделі взаємодії, виникненню національних інноваційних мереж сприятиме включення до європейських мереж і виробничих ланцюгів.

В Україні є перший успішний досвід створення інноваційних кластерів, який може масштабуватися в регіонах і галузях економіки. Держава має сприяти спеціалізації цих кластерів на розробці інновацій у пріоритетних технологічних напрямках. Організаційними центрами формування кластерів можуть бути університети, які можуть надавати матеріально-технічні ресурси, а також організувати цільову підготовку фахівців. Незважаючи на малий досвід створення в Україні зон високих технологій, доцільно використовувати таку світову практику для локалізації інноваційних процесів. Основою таких зон можуть бути

великі інноваційні центри, проте доповнені високим рівнем державної підтримки, що базується на непрямих методах. Зони високих технологій можуть мати галузеву спрямованість і бути основою для залучення європейських компаній та інвесторів.

Список використаних джерел:

1. Atkinson R.D. A U.S. Grand Strategy for the Global Digital Economy. ITIF, 2021. 61 p.
2. Emmert-Streib F. From the Digital Data Revolution toward a Digital Society: Pervasiveness of Artificial Intelligence. *Mach. Learn. Knowl. Extr.* 2021. Vol. 3 (1). P. 284–298.